

e tekintetben a vezérkönyv feltétlenül mintaszerűnek mondható. — Szerencsés kézzel mutatja be a nevelői vonatkozások gyakorlati megvalósítását is. Az egész mű a magyar katolikus jellemnevelés szolgálatában áll.

A vezérkönyvben bemutatott módszerrel e helyen részletesen nem áll módunkban foglalkozni, annyit azonban meg kell jegyeznünk, hogy ezt a könyvet a polgári- és a középiskolák alsó osztályaiban tanító tanárok is igen nagy haszonnal forgathatják, s ha ezt teszik, sem a tanár, sem a növendék nem talál majd zökkenőt a népiskolai és a középiskolai számolástanítás között. Ez az eredmény pedig igen kívánatos és üdvös lenne!

Zentai Károly.

Magyarország óvó- és oktatószemélyzetének statisztikája az 1934/35 tanévben. A Magyar Statisztikai Közlemények (új sorozat) 103. kötete. A M. Kir. Közp. Statisztikai Hiv. kiadása. 1937. 66–98 old. Ára: 4 P.

Az előttünk fekvő adattár a M. Kir. Közp. Statisztikai Hiv. ötvenként megismétlődő és a magyar közoktatásügyi intézményekre vonatkozó adatokat s azok szemléletes feldolgozását tartalmazza. Ezzel az adatgyűjtési móddal és eljárással új rendszert vezetett be a Stat. Hiv. Az eddigi, évenként megismétlődő adatgyűjtés helyett u. i. sokkal részletesebb képet nyújtó adattárt ad kezünkbe.

A közlöny beszámol hazánk valamennyi közoktatásügyi intézményével kapcsolatos adatokról, különböző intézményeink számáról, a működő tanszemélyzet legfontosabb adatairól. Különösen érdekesek az oktatószemélyzet újabb alakulására vonatkozó adatok. Világos képet nyerünk az oktatószemélyzet képesítéséről, működési idejéről, családi adatairól, idegen nyelvtudásáról stb. Szemléletesen bemutatja, mely pedagógiai pályán, mikor (mely esztendőben) kínálkozik majd nagyobb elhelyezkedési lehetőség, mely intézményeknél s mikor nyerne nagyobb tért a nőtanerők stb. stb. — Az adatgyűjtés olyan betekintésre nyújt alkalmat a tanszemélyzet működésébe, hogy mindenre kitérni és számszerű példákkal szolgálni e helyen nem is lehet. Mivel azonban a közölt adatok számos következtetés levonását teszik lehetővé, lapunk más helyén fogunk visszatérni az adatok tanulságaira.

Z . . y.

Kiss Károly: Közérdekű népművelési előadások. 128. old. (Magyar Ünnepek kiadása.)

Az iskolánkívüli népművelői tevékenység súlyos feladatok elé állítja a népművelőket. Ez a feladat elsősorban a tanítóság vállaira nehezedik. Nem csoda tehát, ha olyan ember igyekszik az iskolánkívüli népművelői tevékenységben a tanítóság segítségére sietni, aki ezt a munkát a legélénkebb figyelemmel kíséri. — A könyv a gazdasági életből meríti tárgyát és azt 20 előadásban dolgozza fel. Az előadások *anyaga* nem tartalmaz semmi újszerűt vagy különlegeset, hanem a legszükségesebb tudnivalókat kívánja rendkívül *szemléletes* és *hangulatos* alakban a hallgatóság elé tárni. Már a bevezetésben hangsúlyozza a szerző, hogy nem szabad az előadónak arra törekednie, hogy mindent elmondjon, amit a tárgyra nézve csak tud. Ez nagyon céltévesztett felfogás lenne. Inkább arra kell törekednie az előadónak, hogy a hallgatóság figyelmét alkalmasan lekösse és így birtokába juttassa azoknak az ismereteknek, amelyek számára elsősorban fontosak.

Kiváló pszichológus legyen az, aki a falu népével foglalkozni akar, ellenkező esetben minden bölcsesége mellett kudarc fenyegeti vállalkozását. Ezt a kudarcot

akarja elhárítani Kiss Károly. Igazi pedagógus meglátással nyúl a kérdésekhez. Alkalmos példákat, szemléletes történeteket sző az előadások fonalán, s mesélni, elbeszélni látjuk, amikor tanít.

A talajról, a trágyázásról, a vetésforgóról, a különböző termelési ágakról, a növénynevelésről stb. olyan modorban és stílusban beszél, mintha valami kedélyes epizódot mondana el. Ez az előadási mód rendkívül alkalmas a hallgatóság figyelmének lekötésére, azonban nem gátolja meg az előadót abban, hogy értékes szakismereteket nyújtson.

A könyvben alkalmazott előadási módszert és a felhasznált példákat a népiskola felsőbb osztályaiban is igen jól értékesíthetjük.

A könyv értékét nagyban emeli az a körülmény, hogy az előadások szakanyagát kiváló szakemberek szolgáltatták.

Zentai Károly.

Kováts Károly: Három kívánság. Vidám mesejáték 3 felvonásban. (Magyar Ünnep kiadása.)

A közismert és a népiskolai olvasókönyvekben is szereplő mesét dolgozza fel a tanító-szerző színdarab alakjában. A Magyar Ünnep lapjairól jól ismert szerző ügyesen látta meg a mesében rejtőző alkalmas színdarab-témát. A nevelői gondolat természetesen kínálkozik már a mesében is; ezt a szerző a színdarabban még jobban és alkalmasabban domborítja ki. A szereplők beszéde keresetlen, azért közvetlen is. A tündérek szerepeltetése az egész darabnak emelkedettséget kölcsönöz, azonban a mesejátékban ez is nagyon természetes jelenet.

A téma közismert. A feldolgozás módja azonban oly eredeti és oly hangulatos, hogy azok számára is eredetinek tűnik fel és szórakozást nyújt, akik a mese témáját ismerik.

Z... y.

Kiskundorozsma története. Irta: Sztriha Kálmán esperes-plébános. (Kiskundorozsma, 1937. 358. l.)

A terjedelmes monográfia a község újratelepítésének kétszáz éves fordulója alkalmából készült s jóllehet — mint ezt a felsorolt forrásmunkák alapján előre is sejtettük — nem üti meg minden tekintetben a tudományos és szintétikusan felépített modern mű mértékét, mégis több tekintetben igen nagy *érdeklődésre tarthat számot nemcsak a nagyközönség, hanem a magyar nevelői rend részéről is.*

Kiskundorozsma, ez a közel húszeszes lélekszámú magyar falu, több tekintetben típusául szolgálhat a paraszti életközösségek hanyt-vetett sorsának. Keletkezett az Árpádok korában, elpusztult előbb a tatárjárás, utóbb — teljesen — a török uralom alatt és aránylag korán újratelepült: 1719-ben, jászkún és palóc családok beköltöztetése révén. Az új telepésekre nem várt meleg fészek és gondtalan élet: harcolniok kellett az elemekkel — *homok, mocsár, Tisza* — és az emberrel egyaránt — *évtizedes véres birtokpercek a kún pusztákért Szeged városával* — azért a paraszti sorsért, amely tulajdonföldhöz is csak óriási anyagi megerőltetés árán juttatta tagjait 1745-ben a *redemptio* révén. Dorozsma pedig mindezt megtette és ennél sokkal többet is; seregeket állított a szabadságharc, világháború alatt, seregeket ragadt el a mult századi kolerajárvány belőle, időnként új községekre menő rajokat *bocsátott ki magából Halasra, Dunántúlra, Szegedre, szántófölddé alakította a sívó homokot, lecsapolta a mocsarakat, erős hitletről tett bizonyosságot, kivette részét* — mégpedig